ХУЛОСАИ КОМИССИЯИ ЭКСПЕРТИИ

шурои диссертатсионии 6D.КОА-077 назди Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ба диссертатсияи Асомиддинзода Ҳусейн Муҳидин дар мавзуи «Рушди фаъолияти маърифатии хонандагони синфҳои болоӣ дар низоми таълими равиявии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (дар мисоли фанни биологияи соҳаи биология-география)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 - Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот.

1. Таҳсилоти муосир дар марҳилаи таҳаввулоти ҷиддӣ қарор дорад. Аз ин рӯ, дар назди муассисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ ба ва омӯзгорон барои татбиқи ислоҳоти соҳаи маориф вазифаҳои басо пурмасъулият гузошта мешавад. Дар марҳилаи ислоҳоти соҳаи маориф аз кормандони масъули соҳаи маориф ва омӯзгорон салоҳиятнокӣ ва дорои тафаккури эҷодӣ басо нақши калидиро мебозад. Албатта, ноил гардидан ба ин ҳадаф бе баланд бардоштани самаранокии фаъолияти таҳсилӣ ва муносибати мусбат ба таълим амали мушкил аст. Дар раванди рушди соҳаи маориф арзиши калидиро мушкилоти алоқаманд ба ташкили ҷараёни таълим ба даст мегирад. Инсон имрӯз на танҳо ба малакаҳои амалӣ ва донишҳои назариявии нав, балки ба тавоноии беҳсозии доимии ин дониш ва малакаҳо зарурат дорад. Ба таври дигар, инсониятро азхудкунӣ ва ба ҳар роҳ рушд додани фарҳанги омӯзиш дар тамоми давраи ҳаёт зарур аст.

Қобили зикр аст, ки имрӯзҳо маърифатнокии хонандагон афзоиш ёфта, нерӯи зеҳнии хонандагон барои азхудкунии асосҳои донишҳои замонавӣ тақвият ёфта истодааст ва хонандагон метавонанд овони таҳсил дар муассисаи таҳсилоти умумӣ ин ё он равияи таълимро интихоб намоянд. Таълими равиявӣ бошад, воситаи фардисозӣ ва фарқгузории раванди таълимӣ ба ҳисоб рафта, имкон медиҳад, то ки мазмун, сохтор ва ташкили раванди таълим тағйир дода шуда, майлу рағбат, маҳорат ва малакаҳои хонандагон ба назар гирифта шуда, пешзаминаҳо барои таълими хонандагони синфҳои болоӣ мутобиқан бо мақсадҳои онҳо ва майлу рағбатҳои касбӣ ташаккул дода шаванд.

Муаллифи диссертатсия хеле дуруст ва бомаврид таъкид кадааст, ки: «Дар соҳаи таҳсилоти муосир таълими равиявӣ ба азхудкунии амиқи донишҳо мусоидат намуда, ҳамзамон ба омодасозии хонандагон ба фаъолияти ояндаи касбӣ мусоидат менамояд. Ҳамин тариқ, ҳар қадар рағбати хонандагон дар муасссисаи таҳсилоти миёнаи умумӣ бо интихоби касб муайян шаванд, ҳамон қадар эҳтимолияти бештар вуҷуд дорад, ки ҷомеа дар оянда мутахассиси эҷодкор ва соҳибкасби хубро ба даст орад».

Довталаби дараҷаи илмӣ Асомиддинзода Ҳусейн Муҳидин бо таҳлили адабиёти зиёди психологӣ-педагогӣ дар бораи низоми таълими равиявии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва бо мақсади асоснок намудани раванди мазкур ҳамчун самти асосии навсозӣ дар таҳсилот мавзуи таҳқиқоташро «Рушди фаъолияти маърифатии хонандагони синфҳои болоӣ дар низоми таълими равиявии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (дар мисоли фанни биология-география)» муайян кардааст, ки ин таҳқиқот муҳим ва талаботи замон мебошад.

Фикру мулоҳизаҳои дар боло иброзшуда аз он далолат мекунанд, ки мавзуи «Рушди фаъолияти маърифатии хонандагони синфҳои болоӣ дар низоми таълими равиявии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (дар мисоли фанни биология-география)»-ро, ки унвонҷӯ Асомиддинзода Ҳусейн Муҳидин барои таҳқиқоти диссертатсионӣ интихоб намудааст, дар айни замон яке аз масоили муҳим ва мубрами таҳсилоти муосир ба ҳисоб меравад.

Аз ин рӯ, зарурияти таҳқиқи масоили рушди фаъолияти маърифатии хонандагони синфҳои болоӣ дар низоми таълими равиявии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ аз мубрамӣ ва аҳамияти назариявию амалӣ доштани таҳқиқоти диссертатсионии унвонҷӯй Асомиддинзода Ҳусейн Муҳидин далолат мекунад.

Диссертатсия мутобиқ ба талаботи Низомнома дар бораи шурои диссертатсионӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 ба тасвиб расидааст, иҷро шудааст.

Кори диссертатсионӣ дар кафедраҳои методикаи таълими фанҳои табиатшиносӣ ва кафедраи педагогикаи Муассисаи давлатии таълимии

«Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» иҷро шуда, бо қарори ҷаласаи якҷояи васеи кафедраҳои педагогика ва методикаи таълими фанҳои табиатшиносии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» муҳокима ва ба ҳимоя пешниҳод шудааст (протокол аз 21.10.2024, №3 А).

Дар хулосаи ҷаласаи якҷояи васеи кафедраҳои педагогика ва методикаи таълими фанҳои табиатшиносии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» ба диссертатсия баҳои объективию ҳаматрафа ва мусбат дода шудааст.

2. Диссертатсия ба талаботи бандҳои 31-33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни 2021 года, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Мавзуъ ва мазмуни диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмии 13.00.01. – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот, аз ҷумла ба банди 1. - Асосҳои методӣ ва мавориди танзимкунандаи соҳаи таҳсилоти касбӣ, қонуниятҳо, усули таҳсилоти касбӣ, асоснокунӣ ва татбиқи консепсияҳо ва низомҳои омодасозии касбии мутахассисон; банди 2. - Назария ва методикаи равандҳои таҳсилот дар соҳаи омодасозии касбӣ, бозомӯзӣ ва такмили ихтисоси мутахассисон; банди 3. - Такмили сохтори омодагии касбӣ ва бозомӯзии кадрҳо дар шароити таҳсилоти олӣ ва миёна; банди 5. - Инкишоф додани методҳо, воситаҳо, методикаҳо ва технологияҳои омодагии касбии мутахассисон; банди 7. - Назария ва методикаи мониторинги сифати таҳсилоти касбӣ, муайян намудани равишҳо ва меъёрҳои арзёбии он; дар ҳамаи сатҳҳо асоснок намудани усул методҳо ва технологияҳои идоракунии сифати таҳсилот; банди 9. - Муттасилии ҳадафҳо, мухтаво, шаклҳо, методҳо дар системаи таҳсилоти касбӣ мутобиқат мекунад.

3. Қобили зикр аст, ки муқаррароти асосии назариявӣ ва натиҷаҳои таткиқотии унвонҷӯй Асомиддинзода Ҳусейн Муҳидин дар ҷаласаҳои илмии кафедраи педагогика ва конференсияҳои илмии дохилидонишгоҳии ҳайати профессорону омӯзгорон, докторантону магистрантони Донишгоҳи

давлатии Кӯлоб ба А. Рӯдакӣ ва Донишкадаи ҷумҳуриявии такмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф муҳокима ва мавриди тасвиб қарор дода шуда, ҳамзамон натиҷаҳои асосии кори илмӣ дар 10 интишороти муаллиф, ки 8 номгӯй аз онҳо дар нашрияҳои илмии тақризшавандаи феҳристи тавсиянамудаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 2 номгӯй дар маҷмуаи маводи конференсияҳо ба табъ расидаанд, инъикоси худро ёфтаанд.

Теъдоди интишороти довталаб дар нашрияҳои тақризшаванда ба талаботи банди 34 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни 2021, №267 тасдиқ шудааст, мутобиқ мебошад.

4. Маводи дисертатсия бо истифода аз ишораҳои мувофиқ ба муаллифони онҳо ва ба сарчашмаҳои иқтибосшуда корбаст шудаанд, ки ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ мувофиқат мекунанд.

Диссертатсия ба талаботи банди 53-и Низомнома дар бораи шурои диссертатсионӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, аз ҷониби муаллиф мустақилона навишта шудааст, дорои ягонагии дохилӣ, натиҷаҳо ва муқаррароти нави илмӣ барои ҳимояи ошкор мебошад, ки аз саҳми шахсии муаллифи таҳқиқоти диссертатсионӣ дар илми педагогика шаҳодат медиҳад.

5. Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот ва тавсияҳое, ки дар таҳқиқот инъикоси худро ёфтаанд, тавассути методологияи муносибати бонизом, назарияи илмии ташхиси педагогии дар асоси методҳои назариявӣ ва эмпирикии таҳқиқот, инчунин, бо таҳлили шароитҳо ва натиҷаҳои корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ, исботи нуктаҳои асосии дар фарзияи илмӣ пешниҳодшуда, хулосаи маҷмуи методҳои мутобиқ ба вазифаҳои ҳар як марҳилаи таҳқиқот, таҷрибаи шахсии муаллиф ҳамчун педагог таъмин карда шудаанд.

6. Талаботи Низомнома дар бораи қабул кардани диссертатсияро ба шурои диссертатсионӣ ба роҳбарӣ гирифта, комиссияи экспертии

диссертатсияи унвонҷӯй Асомиддинзода Ҳусейн Муҳидин тавсия медиҳад, ки:

а) диссертатсияи Асомиддинзода Ҳусейн Муҳидин дар мавуи «Рушди фаъолияти маърифатии хонандагони синфҳои болоӣ дар низоми таълими равиявии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (дар мисоли фанни биологияи соҳаи биология-география)» барои ҳимоя дар шурои диссертатсионӣ иҷозат дода шавад;

б) ба сифати муассисаи пешбар: **Донишгоҳи давлатии Данғара;**

в) ба сифати муқарризони расмӣ: **Ашурова Дилором,** доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи психологияи умумии Донишгоҳи байналмилалии забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода ва **Баротов Камолиддин Ашурович**, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи биологияи умумӣ ва методикаи таълими биологияи факултети биологияи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ.

г) барои муайян кардани вақти ҳимоя, нашр ва ҷойгир кардани эълони ҳимоя, матни диссертатсия ва автореферат дар сомонаҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Академияи таҳсилоти Тоҷикистон;

ғ) нашр ва паҳнкунии автореферат ва пахлуҳои дигари арзёбии диссертатсия иҷозат дода шавад.

Комиссияи экспертӣ диссертатсияи Асомиддинзода Ҳусейн Муҳидинро дар мавзуи «Рушди фаъолияти маърифатии хонандагони синфҳои болоӣ дар низоми таълими равиявии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (дар мисоли фанни биологияи соҳаи биология-география)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот баррасӣ намуда, дар асоси банди 60 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ

ҚАРОР КАРД:

1. Диссертатсияи Асомиддинзода Ҳусейн Муҳидин дар мавзуи «Рушди фаъолияти маърифатии хонандагони синфҳои болоӣ дар низоми таълими равиявии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (дар мисоли фанни биологияи соҳаи биология-география)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи

педагогика ва таҳсилот ба ҳимоя қабул карда шавад.

2. Комиссияи экспертӣ муҳаққиқони зеринро, ки корҳои илмӣ-таҳқиқотиашон ба ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот мувофиқат доранд, ба ҳайси **муқарризони расмӣ** пешниҳод менамояд:

- **Ашурова Дилором,** доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи психологияи умумии Донишгоҳи байналмилалии забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода**;**
- **Баротов Камолиддин Ашурович**, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи биологияи умумӣ ва методикаи таълими биологияи факултети биологияи Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ.

3. Ба сифати **муассисаи пешбар** Донишгоҳи давлатии Данғара тавсия дода шавад.

4. Барои ҷойгир намудани эълон оид ба ҳимояи диссертатсия дар сомонаҳои Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон розигӣ дода шавад.

5. Барои чопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис (100 адад) ва ирсол гардидани он ба суроғаҳои таъйиншуда иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи экспертӣ:
доктори илмҳои педагогӣ Давлатшоев И.

Аъзои комиссияи экспертӣ:
доктори илмҳои педагогӣ Иззатова М.

доктори илмҳои педагогӣ Рӯзиева Л.Т.

16.04.2025

«Имзои И. Давлатшоев, М. Иззатова ва Л.Т. Рӯзиеваро тасдиқ мекунам»

Нозири кадр ва коргузории АТТ *М. Саидова*

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН. АКАДЕМИЯИ ТАҲСИЛОТИ ТОҶИКИСТОН. РЕСПУБЛИКА ТАДЖИКИСТАН. АКАДЕМИЯ ОБРАЗОВАНИЯ ТАДЖИКИСТАНА. ШӮЪБАИ КАДРҲО. ОТДЕЛ КАДРОВ